

dio grada utvrđen je 1545–50. zidinama s dvjema cilindričnim kulama koje imaju strijelnice za topove. Prilikom iskapanja ruševina naišlo se – osim bunara – na posude od keramike i stakla, raznovrsne pećnjake ukrašene figuralno i ornamentalno (XV–XVII. st.), na arhit. detalje (gotički i renesansni portal), reljef s Kristom i klečećim donatorima i dr. Pokraj grada je nađen rijedak primjerak mača karolinškoga tipa iz starohrv. doba. – U blizini je gotička, loše restaurirana kapela Sv. Martina.

LIT.: Lj. Ivančan, Kapela sv. Martina u Podsusedu, Zagreb 1899. – G. Szabo, SG. – V. Heneberg, Ruševine Susedgrada, Narodna starina, 1929, 20, str. 137–148. – M. Šeper, Dva neobjelodana starohrvatska nalaza iz Posavske Hrvatske, HS, 1944, 5, str. 204–206. – Lj. Karaman, Osvrti na neka pitanja iz arheologije i povijesti umjetnosti, SHP, 1952, str. 87–88. – Z. Vinski, Nešto o datiranju starohrvatskih arheoloških nalaza, Peristil, 1954, 1, str. 197. – T. Stahuljak i O. Klobučar, Pećnjaci starih gradova Susedgrada i Samobora, Tkalčićev zbornik, II, Zagreb 1958, str. 205–239. – M. Valentić, Kameni spomenici Hrvatske XIII–XIX. stoljeća (katalog), Zagreb 1969. A. Ht.

SUSOVSKI, Marijan, povjesničar umjetnosti (Zagreb, 1. II. 1943). Diplomirao 1968. u Zagrebu, gdje je i magistrirao 1983 (*Televizijski vizualni dizajn*). Od 1972. kustos, od 1987. muzejski savjetnik Galerije suvremene umjetnosti, 1983–90. direktor Galerija grada Zagreba. Istražuje avangardne struje i najnovije pojave u lik. umjetnosti, a posebno dizajn, video i televiziju. Objavljuje lik. kritike i rasprave te predgovore u katalozima izložbi (J. Butić, 1975; D. Jovanović-Toumin, 1979; M. Galić, 1980; D. Seder, 1981; N. Ivančić, 1982; E. Kulmer, 1984; I. Rončević, 1984; E. Schubert, 1984; I. Meštrović, 1987; M. Šutej, 1988; J. Vaništa, 1989; K. Maljević, 1990; *Ukrajinska avangarda*, 1990; S. Glumac, 1991; V. Delimar, 1993; Ž. Kipke, 1994. i dr.).

BIBL.: Julije Knifer, ŽU, 1971, 14; *Konceptualna umjetnost*, u katalogu: Tendencije 5, Zagreb 1973; *Video u Jugoslaviji*, Spot, 1977, 10; *Nova umjetnička praksa u Jugoslaviji 1966–1978* (katalog), Zagreb 1978; *Inovacije u hrvatskoj umjetnosti sedamdesetih godina* (katalog), Zagreb 1982; *Minimalizam u Jugoslaviji* (katalog), Zagreb 1983; *Medij televizije in posebnosti vizuelnog oblikovanja*, Sinexa (Ljubljana), 1986, 5–6; *Mlada jugoslavenska umjetnost* (katalog), Graz 1986; *Josip Vaništa. Crteži 1953–1988*, Zagreb 1988; *Postavangardizam*, Moment (Beograd), 1988, 10. – *Josip Seissel (Jo Klek) und der Zenitismus*, u katalogu: Europa, Europa. Das Jahrhundert der Avantgarde in Mittel- und Osteuropa, Bonn, 1994; *Video – počeci u Hrvatskoj*, Kontura, 1994, 25; *Konstruktivizam i kinetička umjetnost* (katalog), Zagreb 1995. V. Fo.

SUSTIPANAC, otočić u Pirovačkom zaljevu, Z od Šibenika. O naseljenosti u doba rim. kolonizacije svjedoče ulomci kamenih spomenika s ostacima natpisa. Otkriće dvaju ulomaka karakteristične kamene plastike svjedoči da je na otočiću postojala crkva još u starokršć. doba. Danas su vidljive ruševine samostana i crkve podignutih poč. XVI. st., a pisani izvori spominju i neka druga, još starija zdanja.

LIT.: K. Stojić, Sela šibenskog kotara, Šibenik 1941. – A. Fortis, Put po Dalmaciji (prijevod), Zagreb 1984. Z. Gu.

SUŠAC, otok Z od Lastova. Po sredini otoka su ostaci rim. građevnoga sklopa, gdje su se poslije udomili benediktinci. Tamošnja crkva je iz ranoromaničkoga doba na ranokršćanskoj osnovi; uz nju su ant. zidine s još uporabljivom cisternom. Otočić je vjerojatno napučen od prapovijesti, a u vrijeme biz. uprave bio je postaja na plovidbenom putu.

LIT.: I. Ostojić, Benediktinci u Hrvatskoj, II, 1964, str. 336. – C. Fisković, Lastovski spomenici, Split 1966, str. 87–89. – I. Fisković, O ranokršćanskim spomenicima naronitskog područja, u zborniku: Dolina rijeke Neretve od prethistorije do ranog srednjeg vijeka, Split 1980. R.

SUŠAC, Marijan, kipar (Čalići kraj Čitluka, Bosna i Hercegovina, 2. I. 1948). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1975. Bio je suradnik Majstorske radionice I. Sabolića 1977/78. U početku svojega stvaralaštva (do 1984) gradi voluminozne organske oblike u kamenu i bronci. Slijede radovi u obojenu drvu s naznačenim asociacijama (*Ptica Fenix*, 1986) ili samostalni objekti (*Nježna Ada*, 1987). Autor spomenika i skulptura u javnim prostorima (Osijek, Beli Manastir). – Samostalno izlagao u Osijeku i Zagrebu.

LIT.: I. Šimat Banov, Mlada hrvatska skulptura (katalog), Zagreb 1985. – V. Kusik, Marijan Sušac (katalog), Osijek 1987. Vr. K.

SUŠAK → RIJEKA

SUTIVAN, naselje na S obali otoka Brača; znatnije se razvija od poč. XVI. st. Očuvani su temelji starokršć. crkve s troapsidnim završetkom (fragmenti arhit. plastike); unutar nje je 1579. sagrađena crkva Sv. Ivana. – Renesansna župna crkva iz XVI. st. poslije je barokizirana. Barokni zvonik koji završava lukovicom podignuo je potkraj XVIII. st. P. P. Brutapelle. U crkvi su oltarne slike *Gospa od Ružarija*, rad srednjot. škole iz XVII. st. i *Gospa*, djelo V. Draganje. – Uz obalu je kaštel porodice Marjanović (1777); na pročelju je sunčani sat. Iz doba renesanse je kuća Natali-Božičević, iz doba baroka ljetnikovac s perivojem pjesnika Jerolima Kavanjina (XVII/XVIII. st.); barokni je i perivoj Ilić. U kući Definis nalazi se zbirka namještaja i umj. predmeta iz poč. XIX. st.

A. SVARČIĆ, Boškovićevo ul. u »Splitu 3«

LIT.: C. Fisković, Tri ljetnikovca hrvatskih pjesnika, HR, 1940. – D. Vrsalović, D. Domančić i K. Prijatelj, Kulturni spomenici otoka Brača, Brački zbornik, IV, Zagreb 1960. – I. Fisković, O ranokršćanskoj arhitekturi na otocima Braču i Šolti, Arheološki radovi i rasprave, VIII–IX, Zagreb 1982. N. B. B.

SUTOMIŠĆICA, selo na otoku Ugljanu. Župna crkva posvećena Sv. Eufemiji spominje se od 1349. Današnja barokna građevina, sagrađena 1679, posvećena je 1710. Na oltaru Sv. Jeronima nalazi se vrsna barokna slika. Ljetnikovac zadarske plemićke obitelji Lantana iz 1686. lijep je primjer baroknoga dvorca venec. tipa s prostranim parkom i kapelom.

LIT.: C. F. Bianchi, Zara cristiana, II, Zadar 1879, str. 98–101.

SUTVARA, otočić u Pelješkom kanalu između Majsana i Korčule. Iz ant. su doba očuvani dijelovi rim. kamenoloma u kojemu su se kameni blokovi vadili ukopavanjem u podzemlje. Ruševine crkvice Sv. Barbare, po kojoj je otočić dobio ime, datira se u VI–VII. st. Graditeljskom stilu toga doba odgovara iznutra potkovičasta, a izvana trapezasta apsida, a ulomci klesanog namještaja potvrđuju vezanost spomenika uz biz. umjetnost na Jadranu.

LIT.: I. Fisković, Ranokršćanske crkvice na Sutvari, Gubavcu i Lučnjaku u Pelješkom kanalu, VJAH, 1965. R.

SVARČIĆ, Ante, arhitekt (Split, 25. XI. 1925). Diplomirao na Urbanističko-arhitektonskome fakultetu u Sarajevu 1963. Bavi se arhitektonskim i urbanističkim projektiranjem te oblikovanjem interijera. Od izvedenih se djela ističu: urbanističko-arhitektonski kompleks u Boškovićevoj ul. u »Splitu 3« (1972–82), robna kuća »Prima 3« (1980), plažni objekt u Duilovu (1976), stambeno-poslovna zgrada u Mitničkoj ul. (1987), obiteljske kuće Zorić (1980) – sve u Splitu te kuća Svarčić u Milni (1989). Izveo je interijere u: Arheološkome muzeju (1968), Muzeju hrvatskih arheoloških spomenika (1972), robnoj kući »Prima 3« (1980), pivnici hotela »Lav« (1981), banci (1985) – sve u Splitu, potom u banci u Zadru (1986), hotelu »Slavija« u Hvaru (1986), hotelu »Punta« u Igranima (1987), i delikatesnoj trgovini »Primorje« u Makarskoj (1989).

LIT.: I. Maroević, Arhitektura sedamdesetih godina u Hrvatskoj, Arhitektura, 1981, 176–177. – M. Gamulin, Stambena arhitektura u Splitu od 1945. do danas, ibid., 1989–1991, 208–210. D. Kt.

SVEČANA BIBLIJA ZAGREBAČKE KATEDRALE (Biblia Sollemnis Ecclesiae Cathedralis Zagradiensis), iluminirani rukopis iz XIV. st.; čuva se u Metropolitanskoj knjižnici u Zagrebu (MR 159). Ukrašena sa 156 minijatura i inicijala te marginalnim dekoracijama s pozlatom. Osobito je raskošno izveden inicijal I s 47 medaljona s prizorima iz Geneze. U gornjem dijelu inicijala F prikazano je kako stanovnici Jeruzalema šalju pisma svojim sunarodnjacima u Egipt. U gornjem dijelu inicijala B prikazan je David kako ubija Golijata, a u donjem dijelu kako pjeva pred kraljem Saulom. Na dva je mjesta naslikan grb prvoga vlasnika kodeksa, ali on nije identificiran. Iluminacija je izvedena u minijatorskoj radionici S Francuske, koja je bila pod utjecajem ateljea Honoréa i Jeana Pucellea.

ilustracija na str. 296

LIT.: S. Šarić, Iluminacija Svečane biblije zagrebačke stolne crkve iz XIV. st. (MR 159), u knjizi: Kulturno-povijesni zbornik Zagrebačke nadbiskupije, Zagreb 1944. – Minijatura u Jugoslaviji (katalog), Zagreb 1964. – Riznica zagrebačke katedrale (katalog), Zagreb 1988. L. D.